

İmanın esaslarını kısaca anlatır mısınız?

İmanın altı rüknü vardır: Bunlar, *Allah'a, ahirete, meleklerle, kitaplara, peygamberlere, kadere* iman etmektir. Bir insanın mümin olabilmesi için bu altı esasın tamamına inanması gerekir. Bir tek iman rüknüne inanmayan insan, mümin olamaz. Zira, iman esasları birbiriyle alakalıdır.

İman esaslarının birincisi Allah'ın varlığına ve birliğine inanmaktır. Bir Müslüman her şeyden evvel iman eder ki Allah vardır ve birdir; bu kâinat Onun eseridir. Ne zatında, ne sıfatlarında ne de fiillerinde ortağı, eşi ve benzeri yoktur. Sıfatları mahlukatın sıfatlarına benzemez.

Bütün mevcudat Allah'ın varlığına delalet ettiği gibi birliğine de delalet etmektedir.

Ezeli ve ebedi olup, zamanda, mekândan, değişmekten, ihtiyaçtan, aczden, kusurdan münezze ve mahfuz olan ancak Allah'tır. Bu sıfatlara sahip olacak bir başka varlık düşünülemez.

Allah'ın bütün sıfatları her şeyi ihata etmiştir. Her şey onun iradesine tâbidir. Rahman, Rahim, Gafur gibi cemali isimleri olduğu gibi, Kahhar, Cebbar, Müntakim gibi celali isimleri de vardır. Kendine iman edenlere lütuf ile muamele eder. Küfür ve isyan ehlini de azabına uğratır.

İbadet ancak Allah'a yapılabilir. İnsanların dünya ve ahiret saadeti Onun emir ve yasaklarına uymakla gerçekleşir. Bu bir ilahî kanundur; bunda bir değişme düşünülemez.

İnsan aklı, Allah'ın zatını, mahiyet ve hakikatini anlayamaz. Zira akıl mahluktur ve sınırlıdır. Cenab-ı Hakk'ın zat ve sıfatları sonsuzdur. Sınırlı olanın, sonsuzu ihata edemeyeceği açık bir hakikattir. Yani, hatıra her ne gelirse Allah onun başkasıdır.

Allah'ın, zatında şeriki olmadığı gibi fiillerinde de şeriki yoktur. Bütün varlık aleminin tek yaratıcısı, tek maliki ve tek hakimidir. Sebepleri yaratan Allah olduğu gibi, sebeplerden çıkan neticeleri de yaratan yine Odur; ağacı O yarattığı gibi meyveyi de O yaratır.

Şükür ve ibadet, hamd ve sena ancak Ona mahsustur. Müminler yalnız Allah'a ibadet ettikleri gibi yardımı da ancak Allah'tan dilerler:

"Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz." (Fatiha, 1/5)

Bir günah işlediklerinde de tövbelerini doğrudan doğruya Allah'a yaparlar. Zira insanların Allah'a karşı işledikleri günahı Allah'tan başkası affedemez.

İmanın bir diğer rüknü de meleklerle imandır. Her Müslüman iman eder ki; Cenâb-ı Hakk'ın "*melek*" namında latif mahlukları vardır. Bunlar Allah'ı tespih eder, ayrıca kendilerine verilen diğer vazifeleri de yerine getirirler. İsyansız olan bu mahluklar beşer gibi bir imtihana tabi değildir; fitratları safi, kendileri masum, makamları sabittir.

Şu maddi alemin bir küçük misali olan insan bedeninde akla, hafızaya, hayale ve sevgi, korku, merak gibi binlerce hissiyata vazife gördüren Cenab-ı Hak, elbette şu muhteşem kâinatı boş bırakmamış, onu da meleklerle şenlendirmiştir.

İmanın rükünlerinden biri de semavî kitaplara imandır. İnsan, akıl aracılığıyla Allah'ın varlığını ve birliğini bilse bile, Onun emir ve yasaklarının neler olduğunu, Ona karşı ibadet vazifesini nasıl yapacağını, kısacası Allah'ın nelerden razı olup olmayacağını idrak edemez. Bunun için Cenab-ı Hak, semavî kitaplar inzal etmiştir. Semavî kitapların yüz tanesi sayfalar hâlinde, dört tanesi ise kitap hâlinde nazil olmuştu. Bu dört semavî kitap, *inzal sırasına göre*, Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an'dır.

Bir Müslüman bunların tamamına inanmakla mükelleftir. Şu var ki, Kur'an'ın nazil olmasıyla diğer semavî kitaplar uygulama sahasından kalkmışlardır. Kur'an-ı Kerim, Peygamberimize (asm) nazil olduktan sonra, bir harfine bile dokunulmadan günümüze kadar gelmiştir. Böylece Cenab-ı Hak,

"Kur'anı biz indirdik, biz muhafaza edeceğiz." (*Hicr, 15/9*)

hükmünü gerçekleştirmiştir.

Bir diğer iman rüknü de peygamberlere imandır. Cenab-ı Hakk'ın, insanları, yine insan nevinden bir peygamberle ikaz etmesi ilahî bir kanundur.

Peygamberlik beşer için azim bir ihtiyaç ve büyük bir nimettir. Cenab-ı Hakk, bu mürşit ve rehberlerin vasıtasıyla insanlara hidayet yollarını göstermiştir.

Peygamberlerin vazifesi, vahiy ve ilham yoluyla Cenab-ı Hakk'tan aldıkları emirleri beşeriyete tebliğ etmek, dünya ve ahiret saadetinin yollarını onlara göstermektir. Bu zatların iki cihetleri vardır. Birisi "kulluk", diğeri "risalet"(İlâhî elçilik)tir. Kulluk cihetiyle Allah'ın emir ve yasaklarına en mükemmel manada, eksiksiz uyarlar; bu sahada insanlara örnek olurlar. Risalet cihetiyle, insanlara hak ve hakikati tebliğ ederler.

Peygamberler, Allah'ın mahluku ve kuludurlar. Bir Müslüman peygamberlerin hepsine inanmakla mükellef kılınmıştır. Herhangi birisinin peygamberliğini inkâr etse İslâm dairesinden çıkar. Meselâ, Hazret-i Musa (as), yahut Hazret-i İsa'ya (as) inanmayan bir insan mümin olamaz. Bunların peygamberlikleri Kur'an ile sabittir. Onlara iman etmek, hem kitaplara hem de peygamberlere imanın bir gereğidir.

Peygamberlerin ilki Hazret-i Âdem (as), sonuncusu da Hazret-i Muhammed (a.s.m.)'dir. Nübüvvet müessesesi Hazret-i Muhammed (a.s.m.) ile son bulmuştur. Bu bakımdan Hazret-i Muhammed (asm)'e, "Hatemü'l-Enbiya" denilir.

"Biz, seni bütün insanlara ancak müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik." (Sebe, 34/28)

ayet-i kerimesinin, hükmünce Hazret-i Muhammed (asm) bir kavme değil, bütün insanlara peygamber olarak gönderilmıştır.

"Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiya, 21/107)

ayetinin hükmünce de O Zat (asm.), varlık alemine daimi bir nimet, ebedi bir rahmet olmuştur.

İmanın en mühim bir rüknü de; öldükten sonra dirilmeye ve ahiret hayatına imandır. İnsanlara, bu dünya hayatında hem maddî hem de manevî nimetler ihsan eden Cenab-ı Hak, bu dünya imtihanını kazanan sevgili kullarını cennette yine hem cismanî hem de ruhanî hadsiz nimetlere mazhar kılacaktır.

Güz mevsiminde ölen bütün bitkileri ve hayvanları, baharda yeniden hayata kavuşturan Allah, elbette vefat eden insanları da ahirette yeniden diriltecektir. Bu Onun hem rahmetinin hem de adaletinin gereğidir.

İmanın rükünlerinden biri de kadere imandır.

Kader iki kısımdır. Birincisi; kâinattaki her varlığın, "zâtı, şekli ve bütün özellikleriyle" Allah'ın ilminde takdir edilmesi ve buna göre yaratılmasıdır. Bu saha imtihana konu değildir.

İkincisi ise; insanın cüz'i iradesine bakar. İnsan, cüz'i iradesi ile hayır olsun, şer olsun her neyi tercih eder ve neyi işlerse Allah onu yaratır. İnsan bu ikinci kısımdan sorumludur. Cennet ve cehennem, insan iradesine tanınan bu tercih hakkının meyveleridir.